

ROK ARCIBISKUPA A. C. STOJANA

Svatohostýnská korunovace a Antonín Cyril Stojan

Pro kroměřížského probošta Antonína Cyrila Stojana bylo mimořádně významnou událostí přijetí u Svatého otce Pia X. v Římě 21. července 1912. Spolu se svatohostýnským superiorem P. Antonínem Ostrčilíkem a skupinou Moravanů přijel požádat Petrova nástupce, aby posvětil zlaté, perlami a drahokamy zdobené korunky, určené ke korunovaci plastiky svatohostýnské Panny Marie a jejího Syna.

Známa je fotografie delegace se Svatým otcem, pořízená při audienci. Mnohokrát byl později popisován návrat členů delegace se vzácnými korunkami, ale také přípravy a vlastní průběh korunovace 15. srpna 1912 – v den patrocina hostýnské svatyně. V knize *Papežská korunovace Matky Boží Svatohostýnské*, vydané v roce 1913 jsou hodnoceny veliké zásluhy Stojanovy o tuto velkolepou slavnost, končící až 25. srpna 1912. Za jedenáct dní přišlo na Svatý Hostýn přes 200 tisíc poutníků. Nelze psát podrobněji o průběhu oněch dní, zájemci najdou popis ve výše uvedeném díle, ale také ve starších ročnících Hlasů svatohostýnských, vydávaných od roku 1905. Pamětníci připomínali, že po konsekraci hostýnské svatyně, kterou vykonal 15. srpna 1891 brněnský biskup František Saleský Bauer v přítomnosti churavého olomouckého arcibiskupa Bedřicha Fürstenberga, to byl další významný mezník v dějinách poutního místa.

Sám Stojan připravil před slavností roku 1912 několik drobných tisků. Vlastním nákladem vydal devadesátistránkovou *Památku na zbudování schodiště na Svatém Hostýně*, pro účastníky slavnosti dal vytisknout *Poutní knížku svatohostýnskou*, navíc také pobízel a sledoval vznik tisku jezuita Rudolfa Rozkošného Svatý Hostýn. Popis chrámu a ostatních jeho památek, vydaného v roce 1912, a o rok později vydaného titulu Svatý Hostýn ve svém původu a osudech od F. B. Videnského.

Proč Stojan zvýšenou měrou usiloval o větší tiskovou publicitu nejznámějšího moravského poutního místa?

Patrně se ho bolestně dotkla poznámka v článku uveřejněném 11. října 1901 v olomouckém *Našinci*, kde se psalo: „Litovati jest jen, že si náš tisk tak málo všímá

záležitostí Svatého Hostýna. Kdyby něco podobného měli někde v horách Alpských, udělali by z toho div světa.“

Ani v roce 1913 nezapomínal Stojan na Svatý Hostýn a na své povinnosti jednatele Matice svatohostýnské, i když byl plně vytížen organizací celoročních slavností na Velehradě, kde se připomínalo 1050. výročí příchodu slovanských věrozvěstů na Velkou Moravu.

Samostatnou kapitolu by si zasloužil výčet jeho pomocných, charitativních činů, prokázaných trpícím v průběhu čtyřleté první světové války. Kolika mužům, povoláním do zbraně, zprostředkoval Boží odpuštění v kroměřížské a svatohostýnské zpovědnici, a do rukou jim předával svého Rádce vojnům. Nespočet bylo jeho písemných a ústních intervencí ve prospěch odvedenců – mužů početných rodin, ve prospěch raněných vojnů v lazaretech, válečných vdov. Kolik prosebných a kajících poutí organizoval právě na Svatém Hostýně, jen té prvé 12. a 13. září 1914, se zúčastnilo 20 tisíc poutníků. Kroměřížské proboštství navštěvovalo tisíce prosebníků, a odcházelo podpořeno nejen posledním soustem, které zbylo v kuchyni, především však duchovní potěchou. Třeba připomenout slova kroměřížského okresního hejtmána: „*Ani já se svým celým aparátem úředním na hejtmanství nemám tak obsáhlou agendu jako Stojan.*“

Stojanova láska k Hostýnu a Velehradu byla jeho celoživotní „stálíci“, sílila i v průběhu poválečného kulturního boje proti církvi v mladém Československu. Osvědčil ji 8. září 1919 na Svatém Hostýně při posvěcení Vosmíkovy sochy Božského Srdce Páně a o týden později při svěcení pomníku padlým vojákům. K přítomným volal: „*A když nyní rozmanité bouře ještě*

burácí světem i naší vlastí, zůstává Hostýn naším útočištěm u Matky Boží, která zde divy činí, naší ochranou a záchranou.“

Svatý Hostýn byl Stojanovým útočištěm poté, když 19. března 1921 přijal bulu Svatého otce Benedikta XV. o svém jmenování olomouckým arcibiskupem a metropolitou moravským. Jako pěší poutník vystoupil na posvátnou horu, aby v mariánské svatyni se vroucně modlil a sloužil mši svatou na svůj úmysl „za šťastné arcibiskupování“.

Dne 24. dubna 1921 – tři týdny po svém biskupském svěcení – zahajoval zde již jako arcibiskup jarní poutní období. Na jaře 1922 zakoupil za 30 tisíc korun cihly potřebné k stavbě poutního domu svatohostýnské a byl mezi prvními, který vynesl jednu cihlu z Bystřice pod Hostýnem na vrchol hory.

Vážné onemocnění, jehož první příznaky se projevily 22. října 1922 při udělení sv. biřmování ve Staré Bělé omezily arcibiskupovy aktivity jen na jeho olomoucké sídlo. Na Svatém Hostýně však dlel trvale ve svých myšlenkách. Obraz svatohostýnské Matky Boží měl ve svém pokoji a často k němu vzhlížel. Když byl trvale upoután na lůžko, dal si jej postavit k nohám postele a vroucně prosil Pannu Marii o přimluvu za své uzdravení. Boží záměr byl však jiný. Sám Stojan se měl stát trvalým přimlůvcem za své diecézany u Božího trůnu. Na věčnost byl povolán 29. září 1923.

Na Antonína Cyrila Stojana – obnovitele Svatého Hostýna – je v bazilice trvale pamatováno. K Bohu jsou vysílány prosby všech poutníků, aby ten, který pomáhal na všech stranách a byl „všem vším“, byl brzy zapsán do seznamu blahoslavených, a rozmnožil počet členů „českého nebe“.